

Babaların Kendilerinin Ve Babalarının Babalık Rollerine Bakış Açılarının İncelenmesi

Nur ÖZYEŞER CİNEL¹ & Fatma TEZEL ŞAHİN²

Özet

Sosyo kültürel yapının hızlı değişim gösterdiği günümüz toplumlarında, çocuklarının hayatında anneler kadar, babalar da önemli bir rol oynamaktadır. Babalar çocuklarının gelişimlerini sağlıklı bir şekilde tamamlamalarına yarar sağlarken; babalık rollerini daha iyi benimsemektedirler. Onlar çocuklarıyla daha çok zaman geçirip, sevgi ilgi gibi gereksinimlerini karşılayarak, babalarının babalık rollerinden, kendi babalık rollerini farklı yaşamaktadırlar. Bu değişim süreci içerisinde; 3-6 yaş grubu çocuğa sahip babaların kendilerinin ve babalarının babalık rollerine bakış açısını incelemek amacıyla, yapılmış olan bu nitel araştırma, Ankara ilinde ikamet eden 40 babayı kapsamaktadır. Araştırmada; araştırmacılar tarafından geliştirilmiş, 2 aşamadan oluşan görüşme formu, yüz yüze görüşme yapılarak babalara uygulanmış ve görüşme sonunda elde edilen verilerle içerik analizi yapılmıştır. Babaların cevaplarının sıklıklarına göre benzer kodlar bir araya getirilerek, kategorizelendirilip, tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Babaların ifadelerine göre; babalar kendi çocuklarının cinsiyetinden etkilenmezken, kendi babaları erkek çocuğuna verilen önemden dolayı çocuklarının cinsiyetinden etkilenmektedirler. Babalar ve büyük babalar, çocukları doğduğunda mutluluk ve heyecan yaşamışlardır. Babalar kendilerini çocuklarına yaşam tecrübesi katan bir kahraman olarak görürken, kendi babalarını geçim sıkıntısı çeken eve ekmek getiren kişi olarak görmektedirler. Babalar sosyo ekonomik ve kültürel yapı değişikliğinin etkisiyle çocuklarıyla daha çok ilgilenip zaman geçirmektedirler. Büyük babaların sorumluluğunun az olmasından dolayı, torunlarına daha çok zaman ayırdıklarını belirten babalar, kendi babalarıyla çocukluklarında daha çok zaman geçirme beklentilerinin olduğunu ifade ettikleri sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler:Okul öncesi, anne, baba,büyük baba, çocuk, babalık rolleri.

An Investigation of Fathers 'Views on Themselves and Their Fathers' Role of Fatherhood

Abstract

In today's societies where the socio-cultural structure is changing rapidly, fathers as well as mothers play an important role in the lives of their children. The fact that fathers as well as the mothers, start to take part in the lives of their children has the greatest impact and it helps their children to complete their development in a healthy way at the same time. With this awareness, fathers adopt their fatherhood roles better, spend more time with their children, meet their needs such as love and interest, and live their own fatherhood roles different from their father's fatherhood roles in their childhood. In this change process; It was aimed to examine the perspectives of fathers of 3-6 age group on themselves and their fathers' father roles. In addition, this study is a qualitative study

¹ Uzman, Gazi Osman Paşa Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Ankara, Türkiye. E-mail: nurcinel@hotmail.com. ORCID: 0000-0001-8416-339X.

² Prof Dr., Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi ABD. Ankara, Türkiye. E-mail: ftezel68@gmail.com. ORCID: 0000-0003-2098-2411.

involving 40 fathers living in Ankara. In the study; The interview form developed by the researchers and consisting of 2 stages was applied to the fathers. The form was applied to the fathers by interviewing face to face. Content analysis was made with the data obtained at the end of the interview. Similar codes were put together, categorized, tabulated and interpreted according to the frequency of the responses of the fathers. According to the fathers' statements; while fathers are not affected by the gender of their own children, their father sare affected by the gender of their children due to the importance given to a male. Fathers and grandfathers experienced happiness and excitement when their children were born. While fathers see themselves as heroes who add a life experience to their children, they see their fathers as someone who struggles with livelihoods and meets the needs of the house. Fathers spend more time with their children due to the change in socio-economic and cultural structure. According to the fathers, grandfathers spend more time on their grandchildren because of their low responsibilities. In addition, fathers stated that they expected to spend more time with their fathers in their childhood.

Key Words:Pre school, mother, father, grandf, ather, children, paternity roles.

Giriş

Baba, embriyonun anne karnında olduğu dönemden başlayarak, çocuğunun tüm yaşamı boyunca önemini farklı şekillerde ortaya koyan kişidir. Babalar, çocuğun gelişiminin desteklenmesinde önemli unsurlardan biri olarak görülmektedir. Özellikle, babanın çocuğuna karşı geliştirdiği tutum ve davranışlar, çocuğun kişiliğini geliştiren ve şekillendiren etkenlerden biridir. Türkiye’de en yaygın ve hâkim olan “geleneksel babalık” rolünün benimsendiği bilinmektedir. Geleneksel babalık rolü; değişime kapalı, otoriter ve çocuklara mesafeli bir babalığı temsil etmektedir. Bu değerler, temelde sorgulanamayan, ailenin reisi, güçlü ve şiddete eğilimli özellikler gösteren “egemen erkeklik” ya da bir başka deyişle “ataerkillik” ile özdeşleşmektedir. Buna göre ülkemizde geleneksel babalık rollerine bakıldığında babalar; ev geçimini sağlayan, güç ve otorite unsuru olan, kişiler, olarak anılmaktadırlar. Ancak toplumumuzda artık, geleneksel babalık rolleri gibi, sosyal, kültürel ve ekonomik nedenler, toplumsal cinsiyet algısı, ebeveynliğe ve cinsiyete dair beklentiler, kuralları ve gelenekleri etkilemektedir. Sürekli ve hızlı bir değişimin yaşandığı günümüz toplumlarında toplumsal, kültürel ve ekonomik yapıdaki farklılaşmalar annelik babalık rollerini de değişime zorlamaktadır. Geçmişten günümüze baba rollerine baktığımızda, erkeğin hakim olduğu ataerkil yapının, sosyo kültürel yapı, teknolojik değişimler, ebeveynlerin eğitim düzeyindeki artış, kentleşme ve aile yapılarında değişim, özellikle annelerin iş hayatında yer alması neticesinde, babaların çocuklarıyla baş başa vakit geçirme imkanı sunmakta, bu da günümüz babalık rollerini ortaya çıkarmaktadır (Akçınar, 2017; Aybars, 2014; Şahin ve Demiriz, 2014). Çocuğuna karşı mesafeli ve katı disiplin anlayışına sahip babalık rolü yerini, çocuğun bakımını eşiyile birlikte yürüten bir konuma bırakmıştır. Gelişen ve değişen toplumsal yapı ve yapılan pek çok çalışma neticesinde; günümüz babaları, kendi rolleriyle ilgili geleneksel rolleri benimsemek yerine, modern dünyanın getirdiği yeni baba rolünü benimsemektedirler. Babaların babalık rollerine yönelik olarak, annelere göre daha istekli oldukları, sevginin önemli olduğunu belirttikleri, sık sık ev ortamında yer alarak çocuklarının hayatlarına daha fazla katılmak

istedikleri görülmektedir. Çocuğuna cinsiyet ayrımı yapmaksızın, olumlu yaklaşarak ona vakit ayıran, ona bazı haklar tanıyan, ona sorumluluklar veren, şefkatli ve tutarlı bir disiplin anlayışı benimseyen babaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Babaların yaklaşımları çocukların dürüstlük ilkesini benimsemesine, başarı duygusunu tatmasına, kendi kendini yönetme yeteneği kazanmasına yarar sağlayarak, onların sağlıklı gelişim göstermesini desteklemektedir (Tezel Şahin vd., 2017; Carillo, 2016; Stublely, 2015; Ünal ve Kök, 2015; Demiriz, 2014; Ergin ve Özdilek, 2014; Cabrera vd., 2000).

Babanın kendi rolünü benimsemesi; çocuklarına daha fazla vakit ayırmasıyla, onların ilgi ve isteklerini yakından tanınmasıyla ilişkilidir. Babalık rolünü üstlenen babalar, çocuk bakımı konusunda tecrübe kazanırken, aynı zamanda güven duygusunun artmasına ve kendi katı duygularının yumuşamasına katkı sağlamaktadırlar (Telli Ayberk ve Özkan, 2016; Türkoğlu ve Akduman, 2015; Rosenbergand ve Wilcox, 2006). Elbette ki babanın çocuğu üzerindeki değişen rolünde; babanın eğitim düzeyi, yaş olgunluğu, babanın cinsiyet rolüne ilişkin tutumları, çocuğun yaşı ve cinsiyeti, babanın kendi babasıyla ilişkisi gibi faktörler de önemli rol oynamaktadır.

Yapılan çalışmalarda çocuğun gelişiminde babanın yerinin önemli olduğu ifade edilirken, çocukların gelişiminin desteklenmesinde, çocukların ileriki yaşantılarında olumlu etkiler oluşturmasında, babanın kendi babasıyla kurduğu ve büyük babaların torunlarıyla kurduğu iletişimin de etkili olduğu unutulmamalıdır. Büyük baba, torun arasında oluşturulan bağ, duygu alış verişinin oluşması, yeni fikirlerin benimsenmesi gibi pek çok yönden çocukların kişiliklerinin zenginleşmesine katkı sağlamaktadır (Demiriz ve Arpacı, 2016). Kuzucu (2011) çalışmasında, babanın kendi babasının ebeveynliğine ilişkin tutumları çocuğunun bakımına katılımını etkilediğini, çocukluğunda babasından gördüğü hoşnutsuzluğu ifade eden erkeklerin çocuklarıyla daha fazla iletişime girdiklerini aktarmıştır. Kısacası; “Babalık ve erkeklik rolleri, bireylerin hem kişisel unsurlarıyla hem de içinde yaşadıkları toplumsal ve kültürel koşullarla çevrelenen ekolojik unsurlarla belirlenmektedir” (Akçınar, 2017, s. 13). Babaların kendi babalarıyla kurduğu iletişim, büyükbaba ve torun, büyük baba ve baba, baba ve çocuk arasındaki ilişkiyi pekiştirirken, babaların kendi babalık rollerini benimsemelerine, babalık rolleri arasındaki farklılığı görmelerine katkı sağlamaktadır. Babalarla ilgili yapılan pek çok çalışmada; babalık rolleri ve bu rollerin çocuğa olan etkisine ağırlık verirken, babaların çocukluklarında kendi babalarını algılama biçimleri üzerinde durulan çalışmalar önemsenecek kadar azdır. Günümüzde gelişen ve değişen sosyo kültürel yapı, babalık rollerini de değişikliğe uğratmış, özellikle babaların üstlendiği babalık rolleriyle, kendi babalarının babalık rolleri arasında farklılıkların olduğu görülmüştür. Bundan dolayı, babaların çocuklarının hayatı üzerinde önemi düşünüldüğünde; babaların üstlendikleri babalık rolü dışında, geçmişte kendi babalarının babalık rolleri ile bu

babalık rolleri arasında ki farklılığın ortaya çıkarılması gerekmektedir. Babaların görüşleri dikkate alınarak, kendi babalık rolleri ve babalarının babalık rollerini karşılaştırabilecekleri fırsatın tanınması, babaların doğru babalık rollerini benimsiyebilmeleri açısından önemlidir. Bu durum; tıpkı Kuzucu'nun (2011) çalışmasında olduğu gibi, babaların kendi babalık rollerini daha iyi görmelerini sağlayarak çocuklarına olan yaklaşımlarında onların, doğru rota çizmelerine yarar sağlayacaktır. Ayrıca bu tür araştırmaların yapılması literatüre katkı sağlayarak, farklı bakış açısı sunacaktır.

Bu açıdan gerçekleştirilen bu çalışma; 3-6 yaş grubu çocuğa sahip babaların kendilerinin ve babalarının babalık rollerine bakış açısını incelemek amacıyla ele alınmıştır. Babaların çocuğu doğduğundaki süreç ile kendisi doğduğunda babasının yaşadığı süreç (cinsiyet, duygu durumu) hakkındaki düşünceleri, kendisinin ve babasının babalık rolleri arasındaki farklılıkları, varsa nedenleri, büyük babaların kendi çocuklarıyla torunlarına yaklaşımları arasındaki farklılıklar ve bu farklılıkların nedenleri, babaların çocukluklarında kendi babalarından beklentileri, araştırmanın problem durumunu yansıtmaktadır.

Yöntem

Araştırma okul öncesi çocuğa sahip babaların kendilerinin ve babalarının babalık rollerine bakış açısını incelemek amacıyla yapılmış nitel bir araştırmadır. Katılımcıların konu ile ilgili bakış açılarını, algılarını ve deneyimlerini doğrudan öğrenerek, mevcut duruma açıklık getirmek üzere bu nitel çalışma gerçekleştirilmiştir. (Büyüköztürk vd, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Çalışma Grubu

Araştırmada bazı durumların derinlemesine çalışılmasına imkan sağlayan, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan “tipik örnekleme yöntemi seçilmiştir. Tipik örnekleme yöntemi: araştırma konusunu temsil ettiği düşünülen ve evrende yer alan çok sayıdaki durumdan tipik olan biriyle oluşturulmasıdır. (Çetin, 2016; Büyüköztürk, 2012). Buna göre; Araştırmanın amacına uygun olarak bazı (tipik) özellikler dikkate alınmıştır.

- 3-6 yaş arası çocuğa sahip,
- Kendi babaları hayatta olan,
- Evliliğinde ayrılık yaşamamış,
- Anne babasının evliliklerinde ayrılık yaşanmamış,
- Çalışmaya katılmaya gönüllü olan babalar seçilmiştir.

Araştırmada Ankara ilinin büyük şehir olması ve bahsedilen özelliklere sahip babalara büyük şehirde daha kolay ulaşılacağı düşüncesiyle Ankara ilinde ikamet eden 40 gönüllü baba çalışma kapsamına alınmıştır. Babaların 17'si 26-35 yaş, 21'i 36-45 yaş, 2'si ise 46 ve üstü yaşa sahiptir. Babaların, 3'ü ortaokul, 4'ü lise, 25'i üniversite ve 8'i yüksek lisans ve üstü mezunu olup, babaların 40' da çalışmaktadır. Babaların 26'sının erkek çocuğu, 14' ünün ise kız çocuğu bulunmaktadır. Babaların 23'ü tek çocuğa sahipken, 14' ü 2 çocuğa, 3'ü de 3 ve üstü çocuğa sahiptir. Büyük babaların kişisel bilgileri incelendiğinde ise, 2'si 50-55 yaş, 18'i 56-65 yaş, 14'ü 66-75 yaş ve 6'sı 76 ve üstü yaşa sahiptir. Büyük babaların 1'i okuryazar değil, 1'i okuryazar, 11'i ilkokul, 8'i ortaokul, 11'i lise, 7'si üniversite 1'i ise yüksek lisans ve üstü mezunudur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada; ilgili alan literatürü taranmış, araştırmacılar tarafından sorular hazırlanarak "Görüşme Formu" geliştirilmiştir. Görüşme formu için, 1 çocuk gelişimi uzmanı, 2 okul öncesi öğretmeni, 1 doktora unvanına sahip sosyolog ve 1 istatistik uzmanı olmak üzere 5 uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşlerine göre düzenlendikten sonra, soruların anlaşılabilirliğini belirleyebilmek için 3-6 yaş çocuğa sahip 10 baba ile ön görüşme yapılarak forma son şekli verilmiştir. Görüşme formu 2 aşamadan oluşmakta olup, formda toplam 24 soru bulunmaktadır. 1. Bölümde; babanın ve büyük babanın yaşı, mesleği, eğitim durumu, çocuğun cinsiyeti gibi demografik bilgilerin bulunduğu 10 soru, mevcuttur. 2. Bölümde ise; babaların ve büyük babaların çocuklarının cinsiyetinden etkilenme durumları, babalık rolleri algısı, babalık rolleri arasındaki farklılar gibi, babaların babalık rollerine ilişkin görüşlerini içeren 14 soru bulunmaktadır. Verilerin hızlı kodlanmasına ve analiz edilmesine imkân tanınması, katılımcıların verdikleri bilgiler arasında benzerlik ve farklılıkları karşılaştırmaya yardımcı olması gibi özellikleri nedeniyle yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır (Çepni, 2005).

Veri Toplama Süreci

Görüşme formu, araştırmacılar tarafından, babalarla birebir yüz yüze görüşme yapılarak gerçekleştirilmiş olup, görüşme yazılı kayıt altına alınmıştır. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve istenen nitelikteki 40 babayla görüşme yapılmıştır.

Görüşme yapmadan önce babalardan randevu alınarak görüşme tarihi belirlenmiştir. Babalara kimlik bilgilerinin gizli tutulacağı ve görüşme formlarında yer alan sorulara verecekleri yanıtların araştırma çerçevesi dışında kullanılmayacağı bilgileri verilerek, katılımcıların görüşme sorularına ilişkin düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilecekleri ortam

yaratılmıştır. Görüşme sırasında, görüşmenin kayıt altına alınması konusunda babaların izinleri alınmıştır. Her baba ile ortalama 15-20 dk süren görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Babalar araştırmacılar tarafından yüz yüze yapılan bireysel görüşmelerde, hem kendi babalık rolleri hakkındaki, hem de babalarının babalık rolleri hakkındaki düşüncelerini ifade etmişlerdir. Bu görüşler nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizi kapsamında verilerin kodlanarak kategorileştirilmesi, düzenlenmesi, tanımlanması ve bulguların yorumlanması şeklinde bazı aşamalar bulunmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Kısacası içerik analizi; belirli kurallara dayalı kodlamalarla yapılan niceliksel ve elde bulunan kayıtlı metinlerin çözümlenmesine yönelik olan analizlerdir (Çilingir, 2017).

Buna göre; görüşme kayıtlarından elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından tek tek incelenerek, öne çıkan ve önem taşıdığı değerlendirilen yönler belirlenerek, önce kodlar sonra da kategoriler elde edilmiştir. Babaların cevaplarının sıklıklarına göre benzer kodlar bir araya getirilip, babaların ifade yönüne göre kategorize edilerek, düzenlenmesi ve tanımlanması yapılmıştır. Verilere dayalı olarak ortaya çıkarılan kodlar tablo haline getirilmiş, araştırmanın amaçları doğrultusunda araştırmacılar tarafından özetlenerek bulgular şeklinde sunulmuştur. Bulgular açıklanırken, araştırmaya katılan babaların ifadelerinin yer aldığı örnek alıntılara verilmiş, ifadeleri (B10, 44 yaş; B3, 42 yaş gibi) kodlanarak belirtilmiştir.

Bulgular

Geçmişten günümüze bakıldığında, hızlı bir toplumsal değişimin olduğu görülmektedir. Özellikle bu durum babalık rolleri üzerinde etkili olmaktadır. Ortaya çıkan bu değişimi; Babaların kendilerinin ve babalarının babalık rolleri ile ilgili görüşlerini, davranışsal değişimler, davranışsal farklılar ve beklentiler, açısından ele almak amacıyla yapılan bu araştırmada aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 1 Babaların Kendilerinin ve Babalarının Çocuklarının Cinsiyetinden Etkilenme Durumu

	Baba (n)	Büyük Baba (n)	Çocuk cinsiyetinden Etkilenme durumu	Büyük Baba (n)
Evet	-	21	Erkek Çocuğuna Verilen Değer	17
Hayır	40	19		

Erkeklerin Güç ve Otorite Simgesi Olup, Nesli Devam Ettirmesi	3
Kız Çocuğuna Duyulan Özlem	1

Tablo 1’ de babaların kendilerinin ve babalarının çocuklarının cinsiyetinden etkilenme durumları incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; kendi çocuğunun cinsiyetinden etkilenmediğini belirtirken, kendi babalarının (büyük babalar) çocuklarının cinsiyetinden etkilenmiş olabileceklerini düşünmektedirler. Günümüz babaları çocuklarının cinsiyetinden etkilenmezken, kendi babaları; erkek çocuğuna verilen değerden dolayı (n:17), çocuklarının cinsiyetinden etkilenmişlerdir. Bazı babalar, kendi babasının (Büyük baba) çocuğunun cinsiyetinden etkilenme nedenini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Erkek çocuğunun babaya yardım edeceği düşüncesi babamın etkilenmesine neden olmuştur (B10, 44 yaş).

Ablamdan sonra benim erkek olarak doğmam babamı çok sevindirmiş(B21, 35 yaş).

Tablo 2 Babaların Kendilerinin ve Babalarının Çocukları Doğduğu Zaman Hissettikleri Duygu Durumu

Çocuk Doğduğunda	Baba	Büyük Baba
Hissedilen Duygu	(n)	(n)
Mutluluk ve Heyecan	25	38
Karmaşık Duygular	11	-
Şaşkınlık	4	2
Yeni Bir Sorumluluk	4	-
Huzur	3	-

Tablo 2’de babaların kendilerinin ve babalarının çocukları doğduğu zaman hissettikleri duygu durumları incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; kendilerinin ve babalarının, çocukları doğduğunda daha çok mutluluk ve heyecan hissettiklerini düşünmektedirler. Babaların bazıları ise çocukları doğduklarında karmaşık duygular içerisinde olduklarını belirtmişlerdir. Bazı babalar, kendilerinin ve büyük babaların çocukları doğduğu zaman hissettikleri duygu durumlarını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Ülke şartlarının iyiye gitmemesinden dolayı çocuğum adına gerginlik hissettim, karmaşık duygular yaşadım (B9, 44 yaş).

Mutluluktan dizlerimin bağı çözüldü (B13, 41 yaş).

Büyüdüğümü ve yeni bir sorumluluk aldığımı hissettim (B16, 40 yaş).

Babam ilk çocuğu olduğum için çok sevinmiş (B1, 34 yaş).

Babam duygularını pek belli etmezdi. Ama çok mutlu olmuştur (B7, 37 yaş).

Tablo 3 Babaların Kendilerinin ve Babalarının Babalık Rollerini Algısı

Babalık Rolü Algısı	Baba (n)
Güven ve Yaşam Tecrübesini Öğreten Arkadaş, Bir Kahraman	17
Model Aldığı Kişi	16
Önemli ve Olmazsa Olmazlardan Biri	5
Güç ,Otorite ve Evin İhtiyaçlarını Karşılamanı Karşılamanı Karşılamanı Karşılamanı	5
	Büyük Baba (n)
Geçim Sıkıntısı Çeken Tüm Sorumlulukları Almış Çalışkan Fedakar Bir Kişi	11
Çocuklarıyla Çok İlgili Olmayan Eve Ekmek Getiren Kişi	11
Çocuklarını Seven Ailesine Düşkün Bir Kişi	9
Güç Disiplin ve Otorite Unsuru Olan Bir Kişi	9
Güven Ve Yaşam Tecrübesi Katan Mükemmel Bir Kişi	7

Tablo 3’de babaların kendilerinin ve babalarının, babalık rollerini algısı incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; çocuklarının onları, güven duydukları ve yaşam tecrübesini öğreten arkadaş ve bir kahraman (n:17) yada model aldığı kişi, (n:16) olarak görebileceklerini belirtmektedirler. Babalar kendi babalarını (büyük babalar); Geçim sıkıntısı çeken, tüm sorumlulukları almış, çalışkan fedakâr bir kişi, çocuklarıyla çok ilgisi olmayan eve ekmek getiren kişi (n:11), çocuklarını seven ailesine düşkün, güç disiplin ve otorite unsuru olan bir kişi (n:9) olarak gördüklerini belirtmektedirler. Buna göre; babaların babalık rolü algıları, her iki kuşağa göre değişiklik göstermektedir. Babalar; kendilerini çocuklarına güven ve yaşam tecrübesi öğreten arkadaş, bir kahraman ve model alan kişi olarak düşünürken, kendi babalarını; çalışan eve

ekmek getiren kişi olarak düşünmektedirler. Bazı babalar, kendilerinin ve büyük babaların babalık rolleri algısını aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Çocuğumun beni güven ve yaşam tecrübesi öğreten bir arkadaş bir kahraman olarak gördüğünü düşünüyorum (B1, 34 yaş).

Çocuğum beni koruyucu, lider olarak görebilir (B31, 33 yaş).

Güç, otorite unsuru olarak görünsem de sevdiğimi biliyorum (B10, 44 yaş).

Babam benim için elinden gelen fedakarlığı yaptı (B2, 43 yaş).

Okul masrafım için evdeki ineğini satmasını unutamıyorum (B8, 31 yaş).

Tablo 4 Babaların Kendi Babalarına Göre Babalık Rollerine İlişkin Farklılıklar

Baba (n)	Babalık Rollerine İlişkin Farklılıklar	Baba (n)
Evet Farklılık Var 33	Çocuğuyla Daha Çok İlgilenip Zaman Ayırma	28
Hayır Farklılık Yok 7	Sevgiyi Daha Yoğun Yaşayarak, Fikirlerine Saygı Gösterme	10
	Çocuğunun Geleceğini Daha Çok Düşünme	8
	8	
	Çocuğunun Gereksinimini Fazlasıyla Karşılama	8
	Teknolojiyi Birlikte Takip Etme	1

Tablo 4’ de babaların kendi babalarına göre babalık rollerine ilişkin farklılıklar incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; genel olarak babalar, farklılık olduğunu belirtmişlerdir (n:33). Babalar kendi babalarına göre, farklı olarak, çocuğuyla daha çok ilgilenip zaman ayırdığını (n:28), sevgiyi daha yoğun yaşayarak çocuklarının fikirlerine saygı gösterdiklerini (n:10) düşünmektedirler. Çocuğunun geleceğini daha çok düşünerek, onların gereksinimlerini fazlasıyla karşıladıklarını belirten babalarda bulunmaktadır. Buna göre; babalar kendi babalarına göre, çocuklarına daha çok zaman ayırıp onlarla ilgilendiklerini düşünmektedirler. Bazı babalar, kendilerinin ve büyük babaların babalık rolleri ile ilgili farklılıkları, aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Çocukluğumda eksik kaldığımı düşündüğüm yönlerden, çocuklarımın mahrum kalmaması için çaba sarf ediyorum (B7, 37 yaş).

Çocuğum dediğimi yapmazsa, onun fikirlerine saygı gösteririm ve ona küsem (B9, 47 Yaş).

Çocuklarımla her daim ilgilenip oyun oynuyorum (B10, 44 yaş).

Ben babamın 8. Çocuğuyum, oğlum ise benim ilk çocuğum. Dolayısıyla ben çocuğuma daha ilgiliyim (B37, 31 yaş).

Tablo 5 Babaların Kendi Babalarına Göre Babalık Rollerini Arasındaki Farklılığın Nedenleri

Farklılığın Nedenleri	Baba (n)
Sosyo Ekonomik ve Kültürel Yapı Değişikliği	22
Yaşam Standartlarının Daha İyi Olması	15
Gelenek ve Göreneklere Bağlılığın Azalması	13
Teknolojik Değişim	11

Tablo 5’de babaların kendi babalarına göre babalık rollerini arasındaki farklılığın nedenleri incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; sosyo ekonomik ve kültürel yapının değişmesi (n:22), yaşam standartlarının daha iyi olması (n:15), gelenek ve göreneklere bağlılığın azalmasından (n:13) kaynaklandığını belirtmektedirler. Buna göre; sosyo ekonomik ve sosyo kültürel yapıdaki değişikliklerin, babaların ve büyük babaların babalık rollerini etkilediği görülmektedir. Bazı babalar, kendilerinin ve büyük babaların babalık rolleri ile ilgili farklılıkların nedenlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Bu farklılığın nedenini ekonomik ve kültürel faktörlerdeki değişiklik ile açıklayabileceğimi düşünüyorum (B13, 41 yaş).

Ekonomik olarak babama göre daha iyi koşullardayım (B20, 36 yaş).

Babamın ailesinden gördüklerini tekrar etmesi, bizimle ilgilenmemesine neden olurken, zamanla değişen yapı gereği, aynı tekrarlara düşmek istemedim. Çocuğumla daha çok ilgileniyorum (B14, 33 yaş).

Tablo 6 Babaların Çocukluklarında, Babalarının Kendilerine Yaklaşımı İle Torunlarına Olan Yaklaşımları Arasındaki Farklılık

Baba (n)	Torunlarına Yaklaşım Farklılığı	Baba (n)
----------	---------------------------------	----------

Evet Farklılık Var	34	Torununa Daha Çok Zaman Ayırma	21
Hayır Farklılık Yok	6	Torununa Daha Çok Sevgi Verme Ve İlgı Gösterme	18

Tablo 6’da babaların çocukluklarında, babalarının kendilerine yaklaşımı ile torunlarına olan yaklaşımları arasında farklılık incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; torunlara yaklaşımda farklılığın olduğunu (n:34) belirtmektedirler. Babalar büyük babaların, kendi çocukluklarına göre, torunlarına daha çok zaman ayırdıklarını düşünmektedirler. Babaların bazıları ise kendi babalarının torunlarına daha çok sevgi vererek ilgi gösterdiklerini (n:18) belirtmektedirler. Bazı babalar, büyük babaların çocuklukta kendilerine ve torunlarına olan yaklaşımları arasındaki farklılığı aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Sevgilerini torunlarına daha rahat ifade edip, oyun oynayarak vakit geçirebiliyorlar (B16, 40 yaş).

Torunlarını çocuklarından daha çok seviyor ve onlara daha çok zaman ayırıyor(B38, 38 yaş).

Babam işi nedeniyle çok fazla seyahat ettiği için, bize gösteremediği ilgiyi fazlasıyla torununa göstermektedir (B12, 39 yaş).

Tablo 7. Babaların Çocukluklarında Kendi Babalarının, Kendilerine Yaklaşımı İle Torunlarına Olan Yaklaşımları Arasındaki Farklılığın Nedenleri

Torunlara Farklı Yaklaşımlarının Nedenleri	Baba (n)
Sorumluluğun Az Olması ve Zamanının Olması	18
Sosyo Kültürel Değişim	9
Çocuklarında Yaşamadıkları Duyguları Torunlarında Giderme	9

Tablo 7’de babaların çocukluklarında kendi babalarının, kendilerine yaklaşımı ile torunlarına olan yaklaşımları arasındaki farklılığın nedenleri incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; büyük babaların sorumluluğunun az olması ve onların zamanın çok olması olarak (n:18) belirtmektedirler. Ayrıca sosyo kültürel değişimin olması, büyük babaların çocuklarında yaşamadıkları duyguları torunlarında gidermeye çalışması gibi nedenlerden dolayı büyük babaların torunlarına farklı davrandıklarını düşünen babalarda bulunmaktadır. Bazı babalar, büyük babaların çocukluklarında kendilerine ve torunlarına olan yaklaşımları arasındaki farklılığın nedenlerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Babam bizi hayata hazırlamak için mücadele verirken, şimdi öyle bir kaygısı olmadığı için torunuyla daha ilgili ve ona zaman ayırabiliyor (B31,33 yaş).

Yaşla gelen olgunluk, ayrıca kötü bir baba olduğu düşüncesiyle bunu telafi etmeye çalışması, torunuyla ilgilenme nedenidir (B33, 36 yaş).

Babamın zamanı var, kaygısı ve bir sorumluluğu yok (B40,37 yaş).

Tablo 8 Babaların Kendi Çocukluklarında Babalarından Beklentileri

	Baba (n)	Babaların çocukluklarındaki beklentiler	Baba (n)
Evet Beklentisi Var	25	Daha Çok Zaman Geçirme	13
Hayır Beklentisi Yok	15	İlgi ve İsteklerini Önemseme	9
		İlgi Sevgi Gösterme ve Bunu Hissettirme	8
		8	
		Daha Çok Oyun Oynaması ve Gezme	6
		6	

Tablo 8’de babaların kendi çocukluklarında babalarından beklentileri incelendiğinde, babaların düşüncelerine göre; bir grup baba, çocukluklarına dönme fırsatı verilebilseydi, kendi babalarından davranış olarak yapmalarını istedikleri, beklentisinin olduğunu belirtirken (n:25), bir grup baba beklentisinin olmadığını belirtmiştir (n:15). Beklentisi olan babalar ise; çocukluklarında kendi babalarıyla daha çok zaman geçirmeyi, ilgi ve isteklerinin önemsenmesini, ilgi ve sevgi görmeyi ve bunun hissettirilmesini istediklerini belirtmişlerdir. Babalarıyla oyun oynama ve gezme beklentisi olan babalarda bulunmaktadır. Bazı babalar, kendi babalarından beklentilerini aşağıdaki gibi ifade etmişlerdir.

Babamın futbol oynamama izin vererek isteklerimi önemsemesini isterdim (B1, 34 yaş).

Babamla daha çok vakit geçirmeyi ve paylaşmayı isterdim (B14, 33 yaş).

Babamın alkolik olmamasını ve daha çok ilgi göstermesini isterdim(B33, 36 yaş).

Babamın benimle sohbet etmesini ve oyun oynamasını isterdim (B34, 39 yaş).

Bana sarılmasını isterdim(B37,31 yaş).

Sonuç ve Tartışma

3-6 yaş grubu çocuğa sahip babaların kendilerinin ve babalarının babalık rolleri hakkındaki görüşlerini incelemek amacıyla, Ankara ilinde ikamet eden babaları kapsayan bu çalışmada, aşağıdaki sonuçlar elde edilerek tartışılmıştır.

Günümüz Türk toplumundaki babalar, çocuklarının cinsiyetinden etkilenmezken özellikle kendi babalarının (büyük babaların), erkek çocuğuna verilen değerden dolayı, çocuklarının cinsiyetinden etkilendiklerini düşünmektedirler. Günümüz babaların çocuklarının cinsiyetinden etkilenmeme nedeni olarak; toplumsal ve kültürel aile yapısının hızla değişmesinden, eğitim düzeyinin yüksek olmasından, gelenek ve göreneklerin eskisi kadar cinsiyet üzerinde etkili olmadığı düşüncesinden kaynaklı olduğu söylenebilir. Aydın Kılıç'ın (2016) Ankara Trabzon, Erzurum örneğinde babanın çocuğun hayatına katılımı ve baba çocuk ilişkisini incelediği çalışmasında; çocuğun cinsiyetine göre baba katılımında Ankara ilinde farklılık göstermezken, geleneksel yapının hâkim olduğunu, Trabzon ilinde babaların erkek çocuklarının hayatına katılımlarının, Erzurum da ise babaların kız çocuklarının hayatına katılımlarının daha fazla olduğunu belirtmiştir. Beyazıt ve Mağden (2015) Üniversitede öğrenim gören erkek öğrencilerde babalık rolü algısıyla ilgili yaptıkları çalışmada; erkeklerin demokratik ve esnek bir cinsiyet rolüne sahip olmaya başladıkça, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda daha çok ebeveyn sorumluluğu almakta olduğunu, babalık rolü algısı geliştikçe, erkeklerin her türlü katı cinsiyet ideolojisine ilişkin görüşlerinin azalmakta olduğunu belirtmişlerdir. Marsiglio (1991), Baruch ve Barnett (1987) yaptıkları çalışmalarda babaların, erkek çocuklarının bakımına ve onlarla oynamaya daha fazla zaman ayırdıklarını, anne-babaları yaşlandığında bir güvence kaynağı olduğunu düşünerek erkek çocuklarını daha çok tercih etme eğiliminde olduklarını belirtmişlerdir (akt. Koçak, 2004). Aybars'ın (2014) anne baba-çocuk arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında; erkek çocuğun soyu devam ettirme düşüncesi yaşla birlikte artış gösterirken, 25 yaş ve altı erkeklerin daha modern düşünceye sahip olduklarını belirtmiştir. Çalışmaya bakıldığında da büyük babaların, çocuklarının cinsiyetinden daha fazla etkilendikleri görülmektedir. Bunda kültürel etkinin ve geleneklerin etkisinin büyük olduğu söylenebilir. Sosyo kültürel yapı değiştikçe babaların cinsiyetten daha az etkilendikleri düşünülebilir.

Babalar, kendilerinin ve babalarının çocukları doğduğunda mutluluk ve heyecan hissettiklerini düşünmektedirler. Karmaşık duygular hissettiklerini düşünen babalarda bulunmaktadır. Babalar çocukları doğduğunda pek çok duygu durumu yaşarken, büyük babaların sadece mutluluk ve heyecan yaşamış olabileceğini belirtmektedirler. Bunun nedeni olarak; eğitim

düzeyinin artması, sosyo- kültürel yapının değişime uğraması, kadınların çalışma hayatına atılmasıyla, babaların doğumdan itibaren çocukları ile birlikte olmaları, onları yakından tanımaya çalışmak istemeleri gibi durumların etken olduğu söylenebilir. Parke (2006) göre, yaşamın ilk günlerinden itibaren babalar yavrularına ilgi ve merak duymaktadırlar. Babalar yeni doğan bebeklerini düşündüklerinde sevgi heyecan, kendinden geçme gibi duygusal durumlara sahiptirler. Araştırmada da babalar çocukları doğduğu zaman daha çok mutluluk ve heyecan duymaktadır. Bazı babalar ise o an ki hissettikleri değişimin, mutluluğun dışında tarifi zor olan, farklı duygular yaşadıklarını ifade ederek, karmaşık duygulara sahip olduklarını belirtmektedirler.

Babalar babalık rollerini düşünürken, kendilerini çocuklarının güven duydukları ve yaşam tecrübesini öğreten arkadaşı, bir kahraman ya da model aldığı kişi olarak görürken, kendi babalarını; geçim sıkıntısı çeken, tüm sorumlulukları almış, çalışkan fedakar ya da çok ilgisi olmayan eve ekmek getiren kişi olarak gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Babaların kendi rollerini bu şekilde görmelerinin nedeni; modern hayatın etkileri, teknoloji, aile yapısındaki hızlı değişimler, eğitim düzeyinin artması neticesinde babaların çocuk gelişimi konusunda ilgilerinin yoğunlaşması ve babaların çocukluklarında babalarıyla yaşayamadığı bazı duyguların etkisi altında kalmış olmalarından kaynaklanabilir. Araştırmanın diğer bulguları da dikkate alındığında; babaların çocuklarıyla daha çok vakit geçirdikleri, onlara sevgi ve ilgi gösterdikleri ve onların sorumluluklarını üstlendikleri görülmektedir. Sonuç bu bulguyla da birlikte değerlendirildiğinde, babaların kendileri için daha modern ve ilgili bir rol tanımlamasını yapmış olabilecekleri düşünülmektedir. Çünkü, artık babalar çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda önemli bireyler olarak algılanmaktadırlar. Buda, babaların çocuklarıyla kurduğu iletişimin büyük babalara göre daha farklı olduğu sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Babaların kendi babalarını sadece eve ekmek getiren çok çalışan baba olarak görme nedenleri arasında ise; yaşam koşullarının günümüze göre farklı olması, büyük ebeveynlerle birlikte yaşama, görenekler, büyük annelerin çalışma hayatında az yer almaları neticesinde geçim sıkıntısının daha çok olması, büyük babaların ev dışındaki işlere yönelmesine neden olabilmektedir. Bundan dolayı; büyük babaların çocuklarıyla günümüz babaları gibi yeterince ilgilenemedikleri düşünüldüğünden, babaların kendi babalarının rollerini farklı tanımlamalarına sebep olduğu söylenebilir. Elde edilen bulgulara göre, her iki nesil arasında çocuğa bakış açısının farklı olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Evans (1997), Türkiye’de düşük sosyo-ekonomik düzeydeki babaların babalık rolü algısını değerlendirdiği çalışmada, babalık rolünün evi geçindiren, ekmek parası kazanan kişi olarak ifade edildiğini belirtirken, bu durumu

geleneksel babalık rolü algısı ile ilişkilendirmektedir (akt. Koçak, 2004). Güngörmüş-Özkardeş'in çalışmasında; ilkokul mezunu babalar evin ekmeğini kazanan, evin bütün gereksinimlerini karşılayan ve çocuklarını dürüst, terbiyeli yetiştirmeye çalışan kişiyken, yüksek okul mezunu babalar çocukların problemlerini paylaşan, onlara yakın olan, onların yarınlarını düşünen, onlar için çalışan ve eşine yardımcı olan kişiler olduğunu belirtmişlerdir (akt. Zeybekoğlu, 2013). Babalık rolleri algısı ile ilgili yapılan pek çok araştırmada; geleneksel olarak belirlenen toplumsal cinsiyet rolüne göre, babanın ailenin maddi ihtiyaçlarını karşılama sorumluluğunda olan, eve ekmek getiren ebeveyn rolünde olduğu, annenin ise en önemli sorumluluğunun çocukları büyütmek ve aile yaşamını sürdürmek olduğu görülmektedir (Türkoğlu, 2015; Mercan ve Tezel Şahin, 2017). Rosenberg and ve Bradfordx göre (2006) bir babanın çocuklarıyla geçirdiği zamanın uzunluğu, babalık rolü modelini etkilemektedir. Çocuklarının büyüdüklerinde doğru davranış ve tutum sergileyebilmeleri için babaların doğru tutum sergileyebilmeleri gerekmektedir. Morman ve Floyd (2006) babaların kendi oğullarını algılama biçimlerini incelediği çalışmada; iyi bir babanın nasıl olması gerektiği ile ilgili sorular sormuşlardır. Babaların ise iyi bir babayı; oğluna her şekilde iyi bir rol model olan, oğlunu olabildiği kadar çok seven, kendini feda eden, affedici, öğretici, ailesine yardımcı olan, oğluya iletişim kuran ve oğlunun onunla gurur duymasını sağlayan kişiler olarak tanımladıklarını belirtmişlerdir. Yapılan çalışmalar ve araştırma sonucu birlikte değerlendirildiğinde; babaların kendilerini çocuklarına güven ve yaşam tecrübesini öğreten arkadaş, bir kahraman, model aldıkları kişiler olarak görmektedirler.

Babaların kendilerinin ve babalarının babalık rolleri arasında farklılık olduğunu belirttikleri, babaların büyük babalara göre çocuklarıyla daha çok ilgilendikleri, onlara daha çok zaman ayırdıkları, sevgiyi daha yoğun yaşadıkları ve çocuklarının fikirlerine saygı duydukları sonucuna varılmıştır. Ortaya çıkan bu farklılığın nedeni olarak babalar; sosyoekonomik ve kültürel yapının değişmesi, yaşam standartlarının daha iyi olması, gelenek ve göreneklere bağlılığın azalmasından kaynaklı olduğunu belirtmektedirler. Genel olarak sosyo kültürel değişimin babalık rolü üzerinde etkili olduğu görülmektedir. Bu değişimle beraber, annenin çalışma koşullarının çocuk ve baba ilişkisini güçlendirmesi, modern hayatın getirdiği babalık rollerinde, babaların daha çok sorumluluk almaya başlaması babalık rollerini belirgin hale getirmektedir. Ayrıca, babaların kendi çocukluklarında babalarından göremedikleri, ilgi zaman ayırma, önemsenme, sevgi gibi gereksinimlerini daha çok ön plana çıkarmaktadır. Evans (1997) çalışmasında babaların daha çok çocuklarının eğitim durumları ve bilişsel gelişimi ile ilgili uzun süreli planlar yaptıklarını, çocuklarına sevgi ve şefkat gösterdiklerini belirlemiştir (akt. Koçak,

2004).1996 da Türkiye de yapılan baba destek programı pilot uygulamaları sonucunda; Babaların çocuklarına daha fazla sevgi göstermeye başladıklarını ve kendi babalarıyla yaşadıkları çocukluklarını hatırlayarak, çocuklarına karşı daha hoşgörülü olduklarını belirttikleri, onlarla daha çok iletişime geçtikleri sonucuna ulaşılmıştır (akt. Kuzucu, 2011; akt. Koçak, 2004). Akçınar (2017) Açev'in Türkiye de ki babalık belirleyicileri ile ilgili raporunda, yedi farklı bölgede 50 babayla görüşmeler yapıldığını belirtmiştir. Sonuç olarak; erkeklerin baba olmakla beraber değişen bazı değerler doğrultusunda kendilerini, daha eşitlikçi, demokratik, sevgi dolu ve ilgili baba olduklarını belirttiklerini vurgulamıştır. Kabadayının (2001) gençlerin babalık rollerine ilişkin yaptığı çalışmasına göre; gençler kendi babalık rollerini babalarına göre daha çağdaş görmektedirler. Bunun nedeni olarak babalarının kendilerine olan tutum ve davranışın etkisinin olduğunu belirtmektedirler. Yapılan bazı çalışmalarda, günümüzde yaşam koşullarının, kültürel değişimin ve maddi gereksinimlerin artması, ailelerin gelir düzeyinin, eğitim düzeyinin yüksek olması, babaların her konuda çocuğun gelişimine katkıda bulunarak babalık rolünü olumlu yönde etkilediği görülmektedir (Ayberk ve Özkan, 2016; Tanturi ve Mencarini, 2007; Seçer vd., 2007).Yapılan araştırmalar ve elde edilen sonuçlar neticesinde büyük babaların tutumlarının, babaların kendi çocuklarına olan yaklaşımlarını etkilediği bunda sosyo kültürel yapıdaki değişimlerin etkili olduğu söylenebilir.

Babaların çocukluklarında, babalarının kendilerine yaklaşımı ile torunlarına olan yaklaşımları arasında farklılığın olduğu, büyük babaların torunlarına daha çok zaman ayırdıklarını ve torunlarına daha fazla sevgi vererek, ilgi gösterdikleri sonucu elde edilmiştir. Babalar bunun nedeni olarak; büyük babaların sorumluluğunun az ve zamanlarının olması, sosyo kültürel değişimler ve büyük babaların çocuklarında yaşamadıkları duyguları torunlarında gidermeye çalışmak istediğinden kaynaklı olduğunu belirtmişlerdir. Büyük babaların çoğunun emekli olması neticesinde zamanlarının olduğu düşünülmektedir. Tüm sorumluluk çocuğun ebeveynine aittir. Bu sebeple büyük babalar kaygı yaşamamakta ve torunun isteklerini sınırsızca yerine getirerek daha toleranslı davranmaktadırlar. Torun sevgisinin evlat sevgisinden daha farklı olduğunu düşünerek çocuklarında yaşamadıkları duyguları, büyük babalar, torunlarıyla doyusuya gidermeye çalışmaktadırlar. Bundan dolayı, büyük babaların kendi çocuklarına yaklaşımı ile torunlarına olan yaklaşımları arasında farklılığın olduğu düşünülmektedir. Demiriz ve Arpacının (2016) okul öncesi dönem çocuklarının büyük ebeveynleri hakkındaki görüşleri ile ilgili yaptıkları çalışmada; televizyon izleme, sinemaya gitme ve tamir yapma etkinliğinde büyükbabalar büyükannelere göre daha çok tercih edilmektedir. Büyük ebeveynler çocuklarla ilgilendiklerinde, onlarla gezmeye gittiklerinde ve

hediyeler aldıklarında, çocuklar kendilerini mutlu hissetmektedirler. Çocuklar büyük ebeveynlerinden ayrı kaldıklarında ise kendilerini mutsuz hissetmektedirler. Arpacı ve Tezel Şahin'in (2015) yaşlı bireylerin yaşlı ve çocuk etkileşimine ilişkin görüşlerini ortaya koydukları çalışmalarında; yaşlı bireylerin torunlarıyla birlikte olmaktan ve onlara hediyeler almaktan mutlu olduklarını belirtmişlerdir. Çalışmada, torunlarının kendilerinin sosyal ihtiyaçlarını giderdiklerini ve torunları hastalandığında seve seve baktıklarını ifade ettiklerini belirtirken, bunda eğitim durumu ve medeni durumun etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Sonuç olarak, büyük ebeveynlerin kendi çocukları ve torunları arasında, tutum ve davranış biçimi olarak, bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Babalar, çocukluklarına dönme fırsatı verilebilseydi, kendi babalarından davranış olarak yapmalarını istedikleri bazı beklentilerinin olduğunu belirtmektedirler. Babalar çocukluklarında ki beklenti ve isteklerini; babalarıyla daha çok vakit geçirmek, gereksinimlerinin önemsenmesi, babalarının ilgi, sevgi göstermeleri ve bunu kendilerine hissettirmeleri olarak belirtmişlerdir. Büyük babaların geçmişte yoğun çalışma, para kazanıp eve ekmek getirme çabasında olmaları ve geleneksel Türk kültürünün ağır basmasından dolayı, üstlendikleri babalık rollerini gerçekleştiremedikleri söylenebilir. Büyük babaların üstlendiği babalık rolü neticesinde, babalar çocukluklarında kendi babalarıyla hiç vakit geçirmemiş ya da çok az vakit geçirmiş olabilecekleri söylenebilir. Bundan dolayı; babaların çocukluklarında kendi babalarıyla, daha çok vakit geçirerek, babalarından sevgi ve ilgi görmek istediklerini belirttikleri düşünülebilir. Çalışmanın bulgularına bakıldığında, babaların çocuklarıyla daha çok ilgilenerek ve zaman ayırarak, sevgiyi yoğun yaşayarak gidermeye çalıştıkları görülmektedir. Bu durum babaların çocukluktaki beklentilerini ön plana çıkarmakta ve beklentilerini çocuklarıyla gidermeye çalıştıklarını düşündürmektedir. Osherson(1986) çalışmasında, babalıkla ilgili erişkin erkekler büyürlerken babalarından yeterli derecede "babalık" görmediklerini belirttiklerini vurgulamıştır (akt. Zeybekoğlu, 2013). Carrillo ve arkadaşları (2016) Kolombiya da ki babaların ailedeki rolleri üzerine yaptıkları çalışma da; babaların çocuklarına sevgi ve sevgiyi ifade etmenin önemli olduğunu düşündüklerini, ayrıca babaların evde daha fazla bulunarak, çocuklarının hayatlarına katılma isteklerinin olduğunu belirttikleri görülmüştür. Yapılan çalışmalardan yola çıkarak, günümüz babalarının kendi babalarıyla gerçekleştiremedikleri beklentilerini, çocuklarına daha çok zaman ayırarak gerçekleştirdikleri, onlarla ilgilendikleri, onlara daha çok sevgilerini gösterdikleri görülmektedir. Elbette ki bunda değişen aile yapısı, değişen kültürel yapı, annenin iş hayatında

yer almasından dolayı, babaların çocuklarıyla baş başa kalma fırsatlarının oluşması gibi etkenlerin neden olduğu düşünülmektedir.

Genel olarak geçmişten günümüze babalık rollerine bakıldığında; Ataerkil aile yapısında, özellikle erkeğin egemen olduğu görülmektedir. Bu dönemde, geleneklerin ağır bastığı, annelerin çocuk bakımından, babaların ev geçiminden sorumlu kılındığı, çocukların baba ile vakit geçirme, babanın çocuklarına zaman ayırma gibi durumlarının çok fazla olmadığı bilinmektedir. Bu aile yapısına uyumlu olarak, babalık rolü algısı da geleneksel yapıya göre şekillenmektedir. Ancak annelerin çalışma hayatına katılması, hem annelik hem de babalık rolünün değişmesine neden olmaktadır. Özellikle kentleşme ve şehirlere göçlerin olması, ebeveynlerin eğitim düzeylerinin artması, çekirdek aile yapısı, annelerin çalışma hayatında olması ile babaların çocuk bakımında aktif yer alması, Türk aile yapısıyla birlikte, babalık rolü algısının da hızla değişmesine ve şekillenmesine sebep olmaktadır. Babalar babalık rollerini kendi babalarının babalık rollerine göre şekillendirmekte, çocuklarına olan yaklaşımlarını değiştirmektedirler. Bu da toplumsal değişim sürecini beraberinde getirmekte ve geçmişten günümüze süre gelen eski/ yeni kuşak babalık rolleri arasında önemsenecek boyutta farklılık oluşturmaktadır.

Sonuç olarak babalar, kendilerinin ve babalarının babalık rolleri arasında farklılıkların olduğunu görmekte, sosyo kültürel yapıda meydana gelen büyük değişimlerin, babalık rollerini algılama biçimlerini etkilediğini düşünmekteydiler.

Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, babalar ve babalık rolleri üzerine yapılacak olan çalışmalara ışık tutması açısından; babaların çocuklarıyla geçirdikleri zamanın önemi, çocuğun gelişimine katkılarını içeren yazılı ve görsel kaynaklar artırılarak, tanıtım yapılabilir. Belediyeler, sivil toplum örgütleri ve üniversitelerin ilgili bölümleri tarafından işbirliği yapılarak, baba, büyük baba ve baba adaylarının babalık rollerini benimsemeleri, çocuklarıyla birlikte olmanın önemini kavramaları amacıyla uzaktan ya da yüz yüze eğitim programları düzenlenerek çocuk iletişimine yönelik oturumlara ağırlık verilebilir. Okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılım çalışmaları kapsamında babalara ve büyük babalara yönelik etkinlikler düzenlenerek, baba, büyükbabaların çocuklarla etkili vakit geçirmeleri sağlanabilir. Babalara ve büyük babalara, ev ortamında çocuklarla gerçekleştirebilecekleri, etkinlikler hazırlanabilir. Ayrıca babaların ve büyük babaların, babalık rollerine bakış açılarını incelemek amacıyla, daha kapsamlı, nicel çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akçınar, B. (2017). Türkiye’de İlgili Babalık ve Belirleyicileri Ana Raporu. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı.
- Arpacı, F. ve Tezel Şahin, F.(2015).Yaşlı Bireylerin Yaşlı Ve Çocuk Etkileşimine İlişkin Görüşleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi* 19(1), 231-246.
- Aybars, A.İ. (2014). Anne Baba ile Çocuk Arasındaki İlişkiler. Türkiye Aile Yapısı Araştırması Tespitler Öneriler. İstanbul: Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü (1), 210.
- Aydın Kılıç, Z. (2016).*Ankara Trabzon Erzurum Örnekleminde Babanın Çocuğun Hayatına Katılımı Ve Baba Çocuk İlişkisinin İncelenmesi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Beyazıt, U. ve Mağden, D.(2015). Üniversitede Öğrenim Gören Erkek Öğrencilerde Aşırı Cinsiyet İdeolojisi Ve Babalık Rolü Algısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 207.
- Büyüköztürk, Ş.(2012). Örnekleme Yöntemleri. <http://w3.balikesir.edu.tr>
- Büyüköztürk, Ş.,Kılıç Çakmak, E.,Akgün, Ö.E.,Karadeniz, Ş., Demirel, F.(2010). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Cabrera, N.J., Catherine S., LeMonda, T., Bradley, R.H., Hofferth,S., Lamb, M. (2000). Fatherhood in the Twenty-First Century. *Child Development*, 71(1),127-136.
- Carrillo, S.,Bermúdez,M. Suárez,L. Gutiérrez, M.C., Delgado, X. (2016). Father's Perceptions of their Role and Involvement in the Family: A Qualitative Study in a Colombian Sample. *Revista Costarricense de Psicología*, 35(2), 161-178.
- Çilingir, A. (2017). İletişim Alanında İçerik Analizi Yöntemi Kullanılarak Yapılan Yüksek Lisans Ve Doktora Tezleri Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 149.
- Çetin O. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. oguzcetin.gen.tr/bilimsel-arastirma-yontemleri.
- Çepni, S. (2005). Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş, Trabzon: Üçyol Kültür Merkezi Yayınları.
- Demiriz, S. ve Arpacı, F. (2016). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Büyük Ebeveynleri Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 707 – 726.
- Ergin, A. ve Özdilek, R. (2014). Değişen Babalık Rolü Ve Erkek Sağlığına Etkileri. *Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi*,11 (1), 3-8.
- Karadayı, F. (2001). Gençlerin Babalık Rollerine İlişkin Tutumları, Kendi Babalarının Davranış Ve Sosyo Demografik Faktörlerle İlişkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(8), 165-188.
- Kuzucu. Y (2011). Değişen Babalık Rolü ve Çocuk Gelişimine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (35), 79-91
- Koçak, A.A. (2004). Baba Destek Programı Değerlendirme Raporu. İstanbul: Anne Çocuk Eğitim Vakfı.
- Mercan. Z. ve Tezel Şahin, F. (2017). Babalık Rolü Ve Farklı Kültürlerde Babalık Rolü Algısı *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi* 2(2), 1-10.

- Morman, M.T. and Floyd, K. (2006) GoodFathering: Father and Son Perceptions. *Human Communication Hugh Downs School of.* 4,113-136.
- Parke, R. (2006). Ph.D Fatherhood: Challenges and Rewards of Caring for Infants. *The Period Of Purple Crying.* <http://purplecrying.info/sub-pages/information-for-dads/fatherhood-challenges-and-rewards-of-caring-for-infants.php>.
- Rosenbergand, J. ve Wilcox, W. B. (2006). The Importance of Fathers in the Healthy Development of Children. *Child Abuse and Neglect User Manuel Series*, 11-17.
- Seçer, Z. Çeliköz, N., Yaşa, S. (2007). Bazı Kişisel Özelliklerine Göre Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Çocukların Babalarının Babalığa Yönelik Tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18, 425-438.
- Stubley, T.L., Rojas, M., McCroyjo, C. (2015). Father's Perceptions about Their Fathering Role. *Journal of arts and Humanities*, 4(4), 33-39.
- Şahin, H. ve Demiriz, S. (2014). Beş Altı Yaşında Çocuğu Olan Babaların, Babalık Rolünü Algılamaları İle Aile Katılım Çalışmalarını Gerçekleştirmeleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 707-726
- Tanturri, M. L. and Mencarini .L. (2007). Torino Universty European Workshop on Labour Market and Demographic Change. *Vienna Institute of Demography Pavia Dip Stea.* May 14th-15th
- Telli Ayberk, A. ve Özkan, H. (2016) 3-6 Yaş Grubu Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algısı Ve Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi. Dergisi*, 6(2), 127-134.
- Tezel Şahin, F. , Akıncı Coşgun, A., Aydın Kılıç, Z. (2017). Babaların Çocuklarıyla Vakit Geçirme Durumlarına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 319-343.
- Türkoğlu, B., Çeliköz, N., Uslu, M. (2013). 3-6 Yaş Aralığında Çocuğu Olan Babaların Nitelikli Zaman Algılarına Dair Görüşleri. *Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 2146-9199.
- Türkoğlu D. ve Gültekin Akduman, G. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocuğu Olan Babaların Babalık Rolü Algıları İle Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(38).
- Ünal, F. ve Kök, E.E. (2015). 0-6 Yaş Çocuğu Olan Ebeveynlerin Babalık Rolüne İlişkin Görüşleri. *İnternational Journal Of Social Sciences And Education Research*, 1 (4).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde Erkeklerin Gözünden Babalık Ve Aile. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 3(2), 297-328.

Extended Abstract

One of the important factors in supporting the development of the child is seen as Fathers. Father's attitudes and behaviors towards his child affect the child's personality development (Şahin ve Demiriz, 2014). Fathers in traditional fatherhood roles in our country; Livelihood They are referred to as people who provide, have an element of power and authority. However, today, socio-cultural and economic reasons, gender perception, affect traditional paternal roles. Today, as a result of socio-cultural structure, technological changes, increasing education level of parents, urbanization and changes in family structures, mothers' involvement in business life offers fathers the opportunity to spend time alone with their children. This situation reveals the father's role of fathers today (Aybars, 2014). Fathers assuming the role of paternity gain experience in childcare (Telli Ayberk & Özkan, 2016; Türkoğlu & Akduman, 2015; Rosenberg and ve Wilcox, 2006). The communication that the father establishes with his own father and the grandfather establishes with his grandchildren is also important. Because this situation creates positive effects in the future lives of children. The bond created between grandfather and grandchild contributes to the exchange of emotions, the adoption of new ideas and the enrichment of children's personalities (Demiriz & Arpacı, 2016). In this way, fathers can see their own paternal roles.

This work; It was aimed to examine the perceptions of fathers with children aged 3-6 on fatherhood roles as well as themselves. Fathers' thoughts about the process when their children are born, the difference between the paternal role of the father and the paternal roles of his own father, reasons, the differences between grandfathers' approach to their children and grandchildren, and the reasons for these differences, Fathers' expectations from their own fathers in their childhood reflect the problem of this study. In the research, the "typical sampling method" was chosen, which allows for in-depth study of some situations. According to this; Some (typical) features were taken into account in accordance with the purpose of the research (Have a child between the ages of 3-6, Having their own fathers alive, Who have no separation in their marriage, mother and father not separated, Fathers who volunteered to participate in the study were selected). In the research; Relevant literature literature was scanned, questions were prepared by the researchers and an "Interview Form" was developed. Expert opinion was received and the form took its final form. The interview form consists of 2 stages. There are a total of 24 questions in the form. Section 1 includes 10 questions, consisting of demographic information. In the second part; There are 14 questions about fathers' perception of the paternal role. The interview form was carried out by the researchers using the semi-structured interview

technique. Face-to-face interviews were conducted with 40 fathers living in Ankara. Similar codes were combined according to the frequency of the fathers' answers. It has been categorized. It was defined according to the expressions of the fathers.

According to the results of the research: Fathers in today's Turkish society state that their children are not affected by their gender. Fathers feel that their fathers (grandfathers) are influenced by gender. Fathers show the reason for this as the importance given to men. Beyazıt and Mağden (2015) conducted a study on the perception of the role of fatherhood among male students studying at university. They noted that as the perception of the paternal role developed, men's views of all kinds of rigid gender ideologies decreased. Accordingly, it can be said that the changing socio-cultural structure reduces the gender discrimination among children. Fathers think that they and their fathers feel happiness and excitement when their children are born. same time; Fathers saw their paternal roles as follows: the person their children trust, friend who teaches life experience, a hero or model person. Fathers their own fathers; trying to earn money, They express that they see their fathers as the person who takes all the responsibility, hardworking, altruistic or not very interested, and bringing bread to the house. In many studies, it is stated that the father is responsible for meeting the financial needs of the family and is the person who makes a living. The most important responsibility of the mother is to raise her children and continue family life (Türkoğlu, 2015; Mercan & Tezel Şahin, 2017). In the findings obtained; fathers are more interested in their children. they spend more time with them. they experience love more intensely. they respect the opinions of their children. As children, fathers find their own fathers' approach to them different. They see a difference between their fathers' approach to them and their grandchildren. This is because grandfathers have little responsibility and they think grandfathers have time. Fathers state that grandfathers have intense feelings towards their grandchildren due to socio-cultural changes. They state that fathers have some expectations from their own fathers if they have the opportunity to return to their childhood. If fathers were children, they would like to spend more time with their fathers. They want their needs to be cared for, to receive attention, love, and to feel love. In short; fathers see their paternal roles differently from their fathers. Because they are more interested in their children.

According to the results obtained; Municipalities, non-governmental organizations and relevant departments of universities. Collaborate with. Written and visual resources can be increased, including the contribution of paternal roles to child development. Family participation studies can be done in pre-school education institutions. Activities for fathers and grandfathers can be

organized. Fathers and grandparents can have an effective time with children. Activities can be prepared for fathers and grandfathers to do with children in a home environment.